

Asia: VN/12439/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Hankinta-alueen kiellettyjä alueita koskeville säännöksille on esitetty kaksi eri sääntelyvaihtoehtoa. Kumpi olisi mielestänne selkeämpi?

-

Muu palaute esitysluonnoksesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta. Ei polteta tulevaisuutta -kampanja kiittää tästä mahdollisuudesta.

Yleisellä tasolla:

Mielestämme hallituksen esitys ei valitettavasti riittävästi huomioi luonnon monimuotoisuutta, ilmasto vaikutuksia, eikä EU:n uusiutuvan energian direktiivin (RED III) täytäntöönpanoa. Katsomme myös, että lakiluonnos on niin puutteellinen, että valmistelua tulisi jatkaa uuden laajapohjaisen asiantuntijaryhmän voimin. Työryhmään tulisi mielestämme ottaa mukaan huomattavasti nykyistä laajemmin niin alan tutkijoita, kuin ympäristöjärjestöjen edustajakin.

Lakiluonnoksen kohdassa 4b) viitataan ikimetsiin ja aarniometsiin. Nämä termit tulee korvata termeillä luonnontilaiset ja vanhat metsät, jotka on korjattu EU:n biodiversiteettistrategian suomennokseen aiemman iki- ja aarniometsien tilalle. Myös EU:n metsästrategiassa mainitaan termeinä luonnontilaiset ja vanhat metsät.

Kestävyysskriteerit:

RED III edellyttää, että metsäbiomassan energiakäyttö ei heikennä luonnon monimuotoisuutta tai hiilinieluja. Hallituksen esitys ei riittävästi vahvista metsäbiomassan kestävyyskriteerejä.

Kesällä 2024 hallitus laittoi lausunnon esityksen vanhojen ja luonnonmetsien kriteerien määrittämiseksi, johon tuli laajasti kritiikkiä eri tutkimuslaitoksilta ja 430 tutkijaa allekirjoitti vetoomuksen, jonka mukaan hallituksen esitys ei ollut tiedeperustainen. Esitys ei myöskään vastannut Euroopan komission ohjeistusta kansallisten kriteerien laatimiselle.

Nykyisen ehdotuksen mukaisten liian tiukkojen kriteerien ulkopuolelle jää runsaasti luonnon ja hiilivarastojen kannalta arvokkaita kohteita, jotka tulisi jättää hakkuiden ulkopuolelle. Vanhojen ja luonnonmetsien suojelulla on merkittävä vaikutus luontokadon pysäyttämiseksi, mutta jos kriteerit määritellään liian tiukoiksi, ne päinvastoin mahdollistavat luontokadon jatkumisen, hiilivarastojen häviämisen ja vanhojen ja luonnonmetsien päätyminen polttoon. Tällöin EU:n biodiversiteettistrategian ja RED III:n kestävyyskriteerien tavoitteet eivät toteudu. Mikäli hallitus tekee päätöksen kansallisista kriteereistä lausunnon laitettuna esityksen mukaisesti, ei niitä voida käyttää RED III-direktiivin eikä muiden EU-lakien toimeenpanossa. Ei polteta tulevaisuutta -kampanja suosittelee, että Suomi ottaa käyttöön Euroopan komission antama määritelmä.

Viimeisten vuosien aikana polttoon ohjautuvan metsäbiomassan määrät ovat nousseet niin merkittävästi, että hakkuista on haittaa sekä metsäluonnon monimuotoisuudelle että metsänieluille. Lisäksi useissa maakunnissa kestävä hakkuutaso on LUKE:n tilastojen mukaan viime vuosina ylitetty paikoin reippaastikin. Näillä tiedoilla ei kuitenkaan tähän asti ole ollut vaikutusta kyseisiltä alueilta hankitun puubiomassan kestävyden arvioinnin toimeenpanoon.

Viime vuosina on myös tullut esiin useita tapauksia, joissa vanhoja ja luonnonmetsiä, jopa ikimetsiä on hakattu suoraan energiapolttoon. Näin kävi esimerkiksi Inarissa, Kuusamossa ja viimeisimpänä Sallassa. Ei polteta tulevaisuutta -kampanja on itse myös todistanut näitä tapauksia kuvausmatkoillaan.

RED III:n kestävyyskriteerien mukaan kuolleen puuaineksen korjuussa tulisi asettaa paikallisesti tai ekologisesti rajat lahoppuun määrälle, joka pitää säilyttää. Hallituksen esitysluonnoksesta maininnat kuolleen puuaineksen säilyttämisestä puuttuvat. Ekologisessa mielessä talousmetsissä tulee tavoitella 20 m³/ha kuollutta puuainesta. Näistä rajoista tulisi säätää metsälaissa. Lisäksi kantojen ja juurakoiden energiakäyttö on erittäin tuhoisaa maaperän hiilivaraston näkökulmasta, ja niiden käyttö tulisi mielestämme joitain erityistapauksia, kuten juurikäpäläalueita tai rakentamiskohteita, lukuunottamatta kieltää kokonaan lailla.

Luonnostekstin mukaan “metsäbiomassan tulisi olla peräisin valtiosta, jossa voimassa olevalla kansallisella lainsäädännöllä ja käytössä olevilla seuranta- ja täytäntöönpanojärjestelmillä varmistetaan, että metsäbiomassa ei ole peräisin iki- ja aarniometsistä, biologisesti erittäin monimuotoisista metsistä, luonnontilaisista tai ei-luonnontilaisista yli hehtaarin suuruista biologisesti erityisen monimuotoisista ruohoalueista, nummista, kosteikoista ja turvemaista.” Nämä kriteerit eivät täyty Suomessa nykyisen ja ehdotetun lainsäädännön avulla.

Hiilinielut:

Lakiluonnoksen 10a § ei riittävällä tasolla ratkaise puun käytön negatiivisia nieluvaikutuksia. Direktiivin artiklan 29 (pykälä 7 a ii) mukaan maan tulee esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut LULUCF-sektorin päästöt ylitä poistumia. Suomen kasvihuonekaasuinventaarion mukaan maankäyttösektori on kokonaisuudessaan päästölähde ja juuri julki tulleista LUKEn tilastoista kävi ilmi, että jopa Suomen metsät ovat kääntyneet päästölähteeksi jo vuonna 2021. LULUCF-Asetuksen metsänielujen vertailutasoihin nähden metsämaan nieluvelkaa kertyy arvioilta 90 Mt kaudella 2021–2025. Koska puun kokonaiskäyttö ei ole ilmastokestävää Suomessa, myöskään poltettavan puuperäisen metsäbiomassan käyttö ei ole kestävä. Tältä osin lakiluonnos on täysin puutteellinen.

Kaskadiperiaate:

RED III:n kaskadiperiaatteen mukaisesti biomassa olisi käytettävä siitä saatavan suurimman taloudellisen ja ympäristöön liittyvän arvonlisäyksen mukaisessa järjestyksessä, ensisijaisesti pitkäaikaisiin tuotteisiin ennen energiakäyttöä. Kaskadiperiaate ei kuitenkaan Suomessa toteudu. LUKE:n tilastojen mukaan vuonna 2023 Suomessa poltettiin kokopuu- ja rankahaketta 7,7 miljoonan kuution verran. Poliittikkatoimet olisivat siis tarpeellisia ja niillä tulisi puuttua erityisesti veroetuuksiin, jotka vääristävät markkinaa, sekä Metkan pienpuun keruun tukeen. Lakiluonnos ei millään tavalla korjaa tätä ongelmaa ja on siten palautettava uuteen valmisteluun.

Sairinen Varpu
Ei Polteta Tulevaisuutta -kampanja